

2. D. B. V.
DE

568

SEPARATIONE
QUOAD THORUM
ET MENSAM, 1722, 2.

Occasione

c. 2. X. de Divortis.

EXERCITATIO SABBATHINA VIII.

Partis Posterioris

Quam

SUB PRÆSIDIO

DN. SAMUELIS FRIDERICI

WILLENBERG/

Doct. & Prof.

IN ATHENÆI GEDANENSIS AUDITORIO
ORDINARIO,

D. XXVIII. Febr. MDCCXXII. Hora XI.

Instituent

RESPONDENS

JOHANNES SIGISMUNDUS Schulz / Ged.

ET OPPONENTES

JOHANNES CHRISTIANUS Zehlfass, Trept. Pom.

JOH. NICOLAUS Demchen, Gard Boruff.

GEDANI, Typis JOHANNIS DANIELIS STOLLII,
SENATUS ET ATHENÆI TYPOGRAPHI.

6. *Quaerit 2. X. de Divortiiis.*

Quaerit à nobis. Nos itaq; taliter respondemus, quod mulier pro furto vel alio crimine viri sui (nisi fidei sua religionem corrumpere velit) ab eo separari non debet. Verum si conjugem suam ad infidelitatis maleficium traxerit, à viro poterit separari, ita quod ei nubere alii non licebit: quia licet separentur, semper tamen conjuges erunt. In viris quoq; praesentis sententiae forma seruetur.

Conspectus.

Explicatio definitionis nuptiarum I. praeter adulterium & malitiosam desertionem plures totalis divortii dantur causa II quod in responsio juris Facultates Theologica & Juridica Academiae Viadrinae agnoscunt III. quid separatio quoad thorum & mensam? IV. ea petenda à iudice competente. Quis ille? V. iusta causa petita separationis est fornicatio, etiam uxoris VI item furor, grave odium, morbus capitalis, pro palatio secretorum thori, non furum conjugis VII. ea impetrata non tollitur vinculum conjugale VIII. nec bonorum communio IX. maritus ad alendam uxorem tenetur, nisi illata restituat, quando illi succedat? X. an proprie divortium sit haec separatio? ejus effectus & finis XI. obtento fine, ulterius conjuges sibi cohabitant, eo frustrato, quoad vinculum separandi sunt XII.

I.

Nuptiarum definitionem, quam dedit Imper. §. 1. §. de P. P. in verbis: *individuum vitae consuetudinem continens arctissimum vinculum conjugum, quod ad usque mortem duraturum sit, inter se Interpretes agnoscunt. Idque ex voto & intentione contrahentium dependere, & contra eam fieri, si solvatur, statuunt Armisæus de Jure Connub. cap. 5. Sect. 1. n. 5. L. B. de Fuchs in Paraphr. Inst. ad d. §. 1. Quod tamen aliter explicat Illustr. Dn. Sam. à Coccej. & vult, non ipsas nuptias Impera-*

peratorem vocare individuum vitæ consuetudinem, quia, cum voluntate fiant, etiam contraria voluntate tolli possunt §. *fin. Inst. Quib. mod. toll. oblig. Nov. 22. c. 4.* sed illis verbis respicere ad ipsam vitæ conjugum consuetudinem, quod, quamdiu nuptiæ durant, consuetudo vitæ dividi non debeat, quando vero conjuges & nuptiæ desinunt, etiam desinat individuitas vitæ consuetudinis, nam certis ex causis, vide *L. 9 C. de Repud.* impunè à se divortandi jus competere conjugibus, in *Jure Controvers. tit. de R. N. qv. 1.*

II. Neutra horum explicatione negatur, posse aliquando matrimonium dissolvi. Estque satis notum, concedi inter Protestantes dissolutionem matrimonii vel quoad vinculum, vel quoad thorum & mensam Brunn. in *Jure Ecclæs. lib. 2 tit. 17. §. 1.* Ad utramque tamen sufficiens causa requiritur. Et quidem ad totalem dissolutionem reputatur talis esse adulterium *Matth. XIX. 9.* & malitiosa desertio *1. Cor. VII. 15.* Insidias vitæ, implacabile inter conjuges odium, pertinacem debiti conjugalis denegationem, intolerabiles mores & animorum disparitatem, aliasve æquè graves causas in Consistoriis non admittunt pro sufficientibus. Principem tamen ex his divortium quoque concedere posse, alii rectius statuunt 1. quia in V. T. præter adulterium & malitiosam desertionem plures causæ ad istud admittebantur *Deut. XXIV. 1. seq. Malach. II. 16. 2* in N. T. Salvator divortium ob *πορνείαν* concedit *Matth. V. 32 XIX. 9.* quæ vox generalis est, & turpitudinem quandam magnorum delictorum denotat, ac malè contra mentem Christi ad solum adulterium restringitur, quin planè ineptè, quoniam lege Hebræorum adulteri capite plectebantur, *Deut. XXII. 22.* quorum non per divortium, sed morte vinculum rumpebatur.

causa, imò cum eo tempore nulla Judæorum lecta fuerit, quæ ob solum adulterium matrimonium dirimendum esse statuisset, Christi effatum eo nec ulla ratione restringi potest. 3. religiosissimi Impp. ex generali istius vocis acceptione plures divortendi causas in suis legibus permiserunt *L. 2. 8. S. 2. § 3. C. de Repud. Nov. 117. c. 8. § 9. Nov. Leon. 30. § 31. 4.* quia tempore harum Constitutionum Augustinus, Ambrosius, S. Benedictus, Hieronymus & alii Patres ac viri pii vixerunt, qui nulli harum constitutionum contradixisse leguntur, quod procul dubio facturi fuissent, si illas S. S. contrarias esse credidissent vid. *c. 18. C. 38. qv. 2.* Ex quibus & pluribus rationibus in hanc sententiam concedunt Bachov. *ad Treutl. V. 2. D. 6. th. 8. lib. C. Joh. Strauch in Instit. Jur. publ. lib. 1. tit. 35. §. 3. Stryk. Diss. de Divort. ob. insid. vit. struct. Brückn. Decis. matrim. P. 2. cap. 16. Dn Böhmer. Diss. de Jure Princ. Evangel. circa divort. Dn. Coccej d. Tr. tit. de Divort. qv 5 Renneman. in Juripr. Rom. Germ. Membr. 1. disp. 42. th. 36. lit. c.*

III. Moræ his argumentis tum Theologica tum Juridica Academia Viadrinæ Facultates, & requirenti Serenissimo suo Regi ad quæstionem: num totale divortium ob implacabile odium & immortalem inter conjuges aversionem salva conscientia concedere possit? affirmative 1714 responderunt. Expenditur ab illis: divinum istud præceptum: *Quod Deus conjunxit homo ne separet* plenam & perfectam requirere obedientiam, à puro & incorrupto animo perfectam, ut substantia matrimonii, quæ est animorum & corporum conjunctio, individuum vitæ consuetudinem continens, sanctè custodiat. Cum autem Princeps non possit, nec obligetur in hoc statu corrupto suos subditos per
media

media externa ad talem L.L. moralium obedientiam cogere, exemplo adulterii hoc illustrante, quod committi dicitur per aspectum alterius foeminae cum concupiscentia, & homicidii, quod etiam odio committitur, cum à tali coactione nulla societas externa constituta esset, inde concludunt: vitandorum gravissimorum malorum causa, utpote caedis, quae ex compulsione ad continuandum matrimonium sequerentur, melius facere Principem, si, praeter adulterium & maliciosam desertionem, etiam ex alia gravi causa per totale divortium dissidentes conjuges separet, utpote quae non tam per extensionem, sed comprehensionem sub duabus illis expressis contineatur. Extat hoc Responsum apud Dn. Coccej, *d.l. p. 165. seqq.* & propter solidam rei deductionem legi meretur.

IV. Sed de hoc divortio paucis saltem ob materiae nostrae connexionem. De illa separatione, quae dicitur fieri ad thorum & mensam, hic imprimis agendum erit. Definietur, quod sit: *actus, quo Juxta ex justa & sufficiente causa, finito processu separationis, conjugibus obligationem mutui contractus & copulae remittit.* Germ. *Ehescheidung zu Tische und Bette* Bardili in *Dissert. de Separat. cohabit. th. 5.* Et hoc divortium Jure Canonico unicum est, quo quoad vinculum nullam ob causam matrimonium dissolvitur *c. 2. §. X. de Divort.* Sanchez. *de Matrim. lib. 10. Diss. 2.* Jure Civili penitus ignoratur, nec ad tempus ibi divortium permittitur *L. 3. ff. de divort.* In Ecclesiis tamen Protestantium ista separatio retenta, tanquam medium, quo vel majora mala inter conjuges impediuntur, vel, ut in gratiam redeant, compelluntur. Stryk, in *not. ad. Brunn. Jus Eccles. l. 2. cap. 17. §. 31.*

) (3

V. Ut

V. Ut ea vero legitimè instituat, debet peti & imperari à iudice competente, non enim arbitrio conjugum committenda est Carpz. in *Jurispr. Consist. lib. 2. def. 211.* Brouwer, de *Jure connub. lib. 2. c. 29. n. 4.* Jure Canonico, quia ibi matrimonialia ad causas spirituales referuntur, nulli iudici seculari, sed soli ecclesiastico super ea facultas conceditur *c. 10. C. 35. qv. 6. c. 2. X. de Judic.* At alia sedet Protestantibus sententia, qui has causas, ut & alias conscientiarum, iudicis secularis cognitioni non subtrahunt, plerumque tamen illas suis Consistoriis delegant, quæ iudicia sunt ex personis politicis & ecclesiasticis constantia Carpz. *d.l. Lauterb. Coll. Pract. tit. de divor. §. 11.* Si autem Principis uxor à marito suo petat separationem, coram eodem forum suum agnoscere debet, qui, remisso fidelitatis juramento illis, qui ad hoc negotium delegati sunt, speciali juramento eos constringit, quod sine ullius respectu in hac causa secundum iuris & conscientiarum ductum iudicare velint. Stryk de *Dissensu sponsal. Sect. 6. §. 32.* Henric. Lynck. *Dissert. de Immediat. Imper. Protestant. foro in causis matrim. sect. 2.*

VI. Ideo vero coram iudice competente hæc separatio tractari debet, ut cognoscat, utrum ex iusta quoque causa petatur. Pro tali autem reputatur I. mariti sævitia, durans adhuc post præstitam cautionem de non offendendo Carpz. *lib. 2. Def. 218.* Kizel. in *Synopsi matrim. cap. 8. theorem. 6. lit. g.* Bardili *Conclus. Theor. Pr. Exerc. 53. th. 22.* Quæ tamen nondum probata censetur ex alapa uxori inflictâ, aut si uxorem pugno percusserit, nam hæc correctionis species sunt, quæ marito ob malos mores uxoris concessa est. *arg. L. un. C. de Emendat. Propinqv. Brunn. in Jure Eccles. l. 2. c. 17. §. 31. Sande Decis. Frisic. lib. 2. tit. 6. def. 1. in addit.*

Sed

Sed & uxor rixosa huic separationi causam dare potest, si nempe in maritum continuis maledictionibus invehatur, dies noctesque eum exagitet, ut mors ipsi sit solatium & vita supplicium. Nam hic valebit effatum Salomonis *Proverb. XXI. 9. Melius est sedere in angulo domus, quam cum muliere litigiosa* & in domo communi & v. 19. *Melius est habitare in terra deserta, quam cum muliere rixosa & iracunda.* Bardili d. *Disp. th. 14. Carpz. lib. 2. def. 217.*

VII. Inter causas separandi conjuges refertur II. furor, ferox & perniciosus. Maxima enim est domus calamitas, furiosum thori & mensæ socium habere, cum ex eo vitæ quoque periculum accedere possit. *Carpzov. in Pr. Crim. qv. 61. n. 39.* III. odium grave ac capitalis inimicitia *Hoppe disp. de Inimic capital. §. 46.* IV. lepra vel morbus gallicus, similisve morbus capitalis, cum ipse Deus à consuetudine hujusmodi morbo infectorum abstinere jubeat *Levit. XIII. 14.* Bardili d. *disp. th. 19.* V. si conjux secreta thori propalaverit, quia hæc propalatio ad causam sufficit inimicitie capitalis. Nisi quis fortè necessitate vel conscientia commotus magistratui vel confessionario talia revelaverit. *Dn. Wildvogel Disp. de jure Thalami cap. 5. th. 6.* Pro tali justa causa reputari nequit unius conjugis furtum, de quo expresso textu constat *c. 2. X. de divort.*

VIII. Quæ sita ex aliqua harum causarum, & à judice impetrata separatio non dirimit vinculum conjugale, sed id illæsum manet, & conjuges illi sunt, qui prius, quibus interdicitur, ne ad aliud matrimonium procedant *Grot. in Manuduct. ad Jprnd. Holland. lib. 1. cap. 5. n. 30.* *Leuwen in Censura forensi P. 1. lib. 1. cap. 15. n. 4. 17. 18.* & si de facto illud contraxerint, illud nullum fit *Stryk d. 1. Sect. 5. §. 30.* si autem aliquis horum separatorum cum alia persona concubuerit, adulterium ab eo committitur, *Lauterbach d. 1. §. 30.*

IX. Præ

IX. Præter durans vinculum remanent quoq; alii matrimonii effectus. Nempe bonorum communio, si statuto loci recepta, ex qua nemo conjugum separatim suum lucrum vel damnum ferre potest. Hinc uxor tenetur ex contractu mariti, & post obitum ejus æquè pati executionem in bonis propriis, ac si nulla talis separatio intervenisset. Si nulla in loco recepta bonorum communio, vivente marito ex debito ejus in bona uxoris propria æquè executio dirigi potest, ac si concors inter eos adhuc duraret matrimonium. Joh. Voet. *Comm. ad ff. tit. de divort. §. 7.*

X. Si in culpa sit maritus, quod hæc separatio intervenerit, ad alimenta uxori præstanda adhuc obligatus manet, quia causa durat eorum, & quia adhuc retinet bonorum sibi illatorum usumfructum. Beust. *de Jure Connub. P. 2. cap. 9.* nisi velit illata uxori restituere, vel ad illa restituenda à magistratu obligetur. Quod si tamen uxor nulla bona habeat, vel illata & reddita ad illam alendam non sufficiant, adhuc ad supplementum ille tenebitur, quia uxor quoq; indotata alenda est *L. 28. ff. de Relig. & sumpt. funer. Carpz. l. 2. def. 23. seq. van Leuwen d. l. n. 19.* Et hoc debitum alimentorum ad liberos quoq; pertinet, si mater eorum educationem suæ curæ, ut potest, reservaverit *L. 1. ff. Ubi pup. educand. Leuwen d. n. 16.* Uno ex his separatim decedente, superstes innocens in portionem statutariam ei succedit, non etiam nocens, qui vgr. sua sævitia huic separationi causam dedit. Stryk *in nota ad Brunno. Jus Eccl. l. 2. c. 17. §. 32.*

XI. Effectus hi omnes, & qui alii sunt, obtinent, si prævio judicis decreto conjuges ad hunc discessum venerint, & multo adhuc magis, si sine illo & privata autoritate à sese invicem discesserint. Voet. *d. l. §. 18.* Idcirco apparet, nostram separationem tantum ex larga quadam appellatione divortii nomen habere, propriè tale non esse, sed quandam saltem temporalem & semiplenam separationem Carpz. *lib. 2. def. 210 n. 4. seqq.* Ejus nec alius effectus est, quam quod ad mutuam cohabitationem quoad mensam & lectum separati non obligentur, sed possint seorsim habitare. Finis autem ejus est, ut conjuges tædio vitæ solitaria respiciant, suos mores corrigant, & postea pacificè invicem cohabitent. Puffend. *de Jure nat. & gen. lib. 6. cap. 1 §. 22.* Qui finis tam per privatos, ut Theologos aut cognatos, quam publicas personas, ut judicem, promoveri potest.

XII. Obtento hoc fine, & personis reconciliatis atq; sanatis à morbo animi vel corporis, conjuges matrimonium continuare, & sibi invicem ulterius cohabitare tenentur Carpz. *lib. 2. def. 216.* Cessante e contrario hoc fine, & si conjuges nullo modo reconciliari possint, ne tentationibus diaboli exponantur, ad incitas, desperationem aut plane ad abnegationem veræ religionis adigantur, illi quoad vinculum etiam separandi sunt. Brückner *P. 2. cap. 25.*

ULB Halle 3
002 178 486

sb

L. D. B. V.
DE

568

SEPARATIONE QUOAD THORUM ET MENSAM,

1722, 2

Occasione

c. 2. X. de Divortii.

EXERCITATIO SABBATHINA VIII.

Partis Posterioris

Quam

SUB PRÆSIDIO

DN. SAMUELIS FRIDERICI

WILHELMUS

Doct. & Prof.

IN ATHENÆI GEDANENSIS AUDITORIO
ORDINARIO,

D. XXVIII. Febr. MDCCXXII. Hora XI.

Instituent

RESPONDENS

JOHANNES SIGISMUNDUS Schulz / Ged.

ET OPPONENTES

JOHANNES CHRISTIANUS Tezloff, Trept. Pom.

JOH. NICOLAUS Demchen, Gard Boruff.

GEDANI, Typis JOHANNIS DANIELIS STOLLII,
SENATUS ET ATHENÆI TYPOGRAPHI.